ע)מזקין (וערכין) נימא שלא יוכל למחול דמתנה הוא על מה שכתוב בתורה וכי תימא ה"נ והתנן בהחובל (ב"ק דף נב.) קרע את כסותי ושבר כדי על מנת לפטור פטור ע)ותירץ ה"ר אלחנן דהתם נמי אם היה אומר קרע ושבר ע"מ שאין לי עליך דין מזק הוי חשיב מתנה על מה שכתוב בתורה אבל למחול יכול וכן הכא גבי שאר כסות ועונה דוקא כשאמר על מנת שאין לך עלי דין שאר כסות ועונה הוי מתנה על מה שכתוב בתורה אבל ע"מ שפטרתי אותי משאר כו' פטור וכן על מנת שאין לך עלי דין אונאה על מנת שאין לך עלי דין אונאה וכן על מנת שלא תשמיטנו שביעית ועי"ל דמזקין לא דמו לקדושין דהכא היינו טעמא דאין קדושין לאחרים אין לך קדושין שאין לה עליו שאר כסות ועונה וכן גבי גזיר ע)אין גזיר לאחרים אבל גבי מזקין לא שייך למימר הכי וא"ת א"כ היכי מדמה בפרק המגרש (גיטין פד.) הרי את מגורשת ע"מ שתאכלי בשר חזיר למתנה על מה שכתוב בתורה והא בתנאי זה לא הוי גרושין לאחרים וי"ל דגבי ממון דיתן למחילה דוקא אמרינן טעמא משום דלאחרים אבל גבי איסורא לא בעינן האי טעמא והא דתנן כיס נוחלין (ב"ב דף קנ.) האומר פלוני יירש במקום שיש בת בתי תירש במקום שיש בן לא אמר כלום שהתנה על מה שכתוב בתורה התם היינו טעמא דאין יכול לומר פלוני יירש והוא אינו יורש אבל במתנה יכול ליתן והא דמפרש התם בגמרא (דף קכו:) הכא מי מחל לרווחא דמלתא נקט וא"ת והא דתנן בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף נד. ושם) מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה ופריך בגמרא והא מתנה על מה שכתוב בתורה הוא כו' ומסיק אפילו תימא רבי מאיר שאני הכא דמעיקרא לא שיעבד נפשיה ומאי משני והא הכא נמי לא קידשה על מנת כן ולא שיעבד נפשיה וי"ל דשאני התם כיון דריבתה תורה שומרים הרבה שומר חנם והשואל נושא שכר כו' יכול נמי כל אחד להיות לפי תנאו א"נ שאני התם דחייבתו תורה שומר שכר על שלוקח שכר ושואל לפי שכל הנאה שלו ומשעבדים עצמם לכל הכתוב בפרשה הלכך במקום שאין משעבדים עצמם פטורים ובקונטרס פירש שם דהכא מקודשת משום דכי יהיב לה קדושיה אקדשה ותנאה דבתר הכי לאו כלום הוא שכבר היא אשתו אבל שומר חנם מתנה קודם שמשך ואין נראה דהא כל תנאי לרבי מאיר תנאי קודם למעשה הוא: **כל** הפוחת אפילו בתנאה. פירשתי לעיל (דף נא.): **ושמעינן** ליה לרבי מאיר דאמר מתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל הא בדרבנן תנאו קיים. פירש בקונטרס דשמעינן ליה בברייתא דלעיל וא"ת מנא ליה למידק הא בדרבנן תנאו קיים דלמא כל שכן בדרבנן דעבוד חיזוק טפי ותנאו בטל כמו לרבי יהודה וי"ל דדייק מדלא קתני לעיל על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה וכתובה כיון דאיכא מ"ד דלא עשו חכמים חיזוק לדבריהם אפילו בשל תורה אע"ג דרבי יהודה מודה בכתובה מ"מ הוה ליה לשנות כי היכי דקתני עונה אע"ג דמודה בה רבי יהודה: **הא** בדרבנן תנאו קיים. תימה הא שמעינן ליה לרבי מאיר בפרק הזהב (ב"מ דף נה:) דהאוכל תרומה מעשר של דמאי דמוקף חומש דעשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה וברים החולץ (יבמות דף לו: ושם) גבי מעוברת חבירו ומינקת חבירו שמעינן ליה דעשו חיזוק לדבריהם אף יותר משל תורה וי"ל דהתם דיבמות משום דקנסא הוא עשו חיזוק לדבריהם יותר והתם דהזהב גבי תרומה וכן גבי גט דמייתי התם דאיסורא הוא התם עשו חיזוק כשל תורה והכא גבי כתובה שאינו לא איסור ולא קנס אלא ממונא בעלמא לא עשו חיזוק כלל: **קסבר** רבי מאיר בתובה דאורייתא. אע"ג דכתובת אלמנה דרבנן מ"מ עיקר כתובה דאורייתא היא וכעין זה אמרינן בסוף הערל (יבמות דף פא. ושם) אמר ליה רבי יוחנן לר"ל מי סברת תרומה בזמן הזה דרבנן א"ל אין שאני אומר עיגול בעיגולין עולה פירוש ואי תרומה בזמן הזה דאורייתא לא היה עולה אף על גב דתרומת תאנים דרבנן כיון דעיקר תרומה מיהא דאורייתא וא"ת דתנן נקמן בהכותב (דף פג: ושם) כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך בחייך ובמותך כו' רבן שמעון בן גמליאל אומר ירשנה כו' ומסיק אליבא דרב דירושת הבעל דרבנן וחכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה ומה צריך להאי טעמא אפילו לא עשו חיזוק לדבריהם תיפוק ליה משום דעיקר ירושה דאורייתא וי"ל דלא דמיא ירושת הבעל לשאר ירושות שבאות ממתנת קורבה: **אין** עושין בתובת אשה מטלטלין. והא דאמרינן בפ"ק (לעיל דף ז.) אמר להו אתפסוה מטלטלי כשקבל עליו אחריות אם יאבדו או יגזלו: **אבל** קבל עליו אחריות עושין. וליכא למיחש שמא יאמר לה טלי כתובתיך ולאי דאמרינן בסוף האשה שנפלו (נקמן דף פב: ושם) דדוקא בדלא קיבל עליו אחריות איכא למיחש להכי הואיל ואינו יכול ליהנות מן המטלטלין לעשות בהן סחורה ולהשתכר בהן שהאשה לא תתן לו הואיל ואין אחריות עליו אבל היכא דכתב לה כל נכסי אחראין וערבאין יכול לייחד ואין לחוש שיאמר לה טלי כתובתיך יאלי כיון שיכול ליהנות מהן שלא תקפיד האשה אם יעשה בהן שום סחורה והיינו טעמא דאמר בפרק נערה (לעיל דף נא.) [דתנן כתב שוה מנה תחת מאתים זוז ולא כתב לה נכסים דאין לי אחראין משמע] שיכול לייחד שדה לכתובתה בלא שום אחריות דכיון שיש לו הנאת אכילת פירות ודאי לא יאמר לה:

שתים

לא א מי' פי"ב מהלכ' אישות הלכה ח סמג עשין מת טוש"ע אה"ע סי' סו סעיף ט ו וסי' סט סעיף ו:

לב ב סמג עשין מת טוש"ע שם סימן סו סעיף ב:

מוסף רש"י

מאי כותב אומר. דבאמירה בעלמא נמי סליק נפשיה בלא שום קנין וכתיבה (לקמן פג.). החמרין. פותחי הבאה ומוליכים ממקום הזול לכרכין (לעיל כד.). שלי חדש ושל חברי ישן שלי אינו מתוקן ושל חברי מתוקן. משכח את של חבירו ומחזיר את שלו, שלי אינו מעושר של חבירי מעושר, שלי חדש ואינו יכא עדיין כל לרכו, ושל חבירי ישן ויכא כל לרכו, דאתם ישן טוב מן החדש בעת הגוכן, כדאמרינן בפחתו נשך (ב"מ עב.) היו חדשות מאדבע ושעות משלש הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שני חדש וכו' חדש מאי איכא למימר. נ"ב עיין ברעוראה שמתרץ זה: (ב) ד"ה כל הפוחת וכו' שאין לה. נ"ב זהו בספר"י ולא בפריב"ן לעיל בתוס' דף נא בד"ה מני: (ג) ד"ה אלמא וכו' לאו דוגמא. נ"ב זהו נוסחת אחרת מפי' הקונטרס וגם פי' זה ע"ד שיטת פר"י ולא כפריב"ן:

מיכרכ

וקיימא לן. בהכותב: **מאי כותב אומר.** אלמא תנאיה תנאה: **והרי חמריס.** גבי דמאי דרבנן הוא ולא עבדו בהו חיזוק למיחש לגומלין לרבי יהודה: **שלי חדש.** והיינו טוב ממנו שהחדש עדיין אינו יכא כל לרכו והכי נמי אמרינן באיזהו נשך (ב"מ עב:) היו חדשות מאדבע ושעות משלש כו'. ויש מפרשים משום עומר ולאו מילתא היא דא"כ דמתרץ בדמאי הקילו התינח דמאי (ג) חדש מאי איכא למימר ועוד לא מצינו שנתשדו עמי הארץ על איסור חדש ולא נקט לה אלא משום אין נאמנים דדמאי ורבותא אשמועינן דאע"ג דמשבח לה לחבריה נמי במילי אחרייתא אינו נאמן על הדמאי דמייתינן לגומלין: **בדמאי הקילו.** משאר ספק דדבריהם ואפילו ספק ליתיה דרוב עמי הארץ מעשרין הן ד): **כל הפוחת אפילו בתנאה.** מדלא תנא כל בתולה (ב) שאין לה מאתים ואלמנה שאין לה מנה הרי זו בעילת זנות ש"מ דהכי אשמועינן שאע"פ שהיא גובה לבסוף דאין תנאו קיים אפילו הכי כיון דמעיקרא אמני קרי לה בעילת זנות משום דמשעת ביאה לא הוה סמכא דעתה אכתובה: **אלמא קסבר תנאו בטל.** דבלאו הכי (ג) לאו רבותא היא דנקט כל הפוחת: **והא שמעינן ליה.** לעיל [ע"א] ד): **ר' יוסי אומר רשאי.** ואפילו על פה נמי תנאו קיים ואתא ר' יהודה למימר נמי רשאי כר' יוסי מיהו על פה תנאו בטל כדאמרינן לעיל [ע"א] מכמיס עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה אבל באת למחול תכתוב שובר: **אין עושין כתובה מטלטלין.** אין מייחדין מטלטלין לכתובה: **מפני תיקון העולם.** שמא יאבדו או יפחתו דמיהן: **אין קצובין.** אין דמיהן קצובין עולמית דמוקרי ומוזלי הלכך פעמים שפוחתין מכדי מה שנמכרו: **אין עושין קאמר.** ופחיתה נמי בכלל תיקון העולם היא: **אבל קבל עליו אחריות.** הבעל אם יאבדו ופריש ליה תנא דלא חיים לזולא אלא לאונסא וקאמר ליה רבי יוסי וכי קבל עליו אחריות נמי מה נתקן העולם בכך והלא אף כשהן קיימין אין קצובין ופוחתין:

מיכרכ

ע) [נקמן פג.], ב) [עיריבין סג: וש"נ], ג) [לעיל כד. דמאי פ"ד מ"ג], ד) [לעיל כד. וש"נ], ה) [וע' תוס' ב"ק פט. ד"ה טעמא וכו' פירוש בסוגיא דהכא], ו) [לעיל י.], ז) [לקמן דף פג.], ח) [לעיל כד.], ט) [מקון ופליין הכן נימא כו' כל"ל מהרש"א], י) אבל קשה דגבי כתובה משמע שאינה יכולה למחול כלל לרבי יהודה בעל פה אלא דוקא בכותבת לו התקבלתי ומאחר בכתובה דרבנן עשו חיזוק טפי לר' יהודה מלר' מאיר דאמר דאורייתא ואין יכולה למחול אלא בכתיבה. מ"ר, כ) [ואתיא כרבי שמעון דאמר דאינו מיר עד שיגזור מכולן. מ"ר].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שני חדש וכו' חדש מאי איכא למימר. נ"ב עיין ברעוראה שמתרץ זה: (ב) ד"ה כל הפוחת וכו' שאין לה. נ"ב זהו בספר"י ולא בפריב"ן לעיל בתוס' דף נא בד"ה מני: (ג) ד"ה אלמא וכו' לאו דוגמא. נ"ב זהו נוסחת אחרת מפי' הקונטרס וגם פי' זה ע"ד שיטת פר"י ולא כפריב"ן:

מאי אלמא מאי אבייי לכל יש כתובה ולא לכל יש פירות מילתא דשכיחא עבדו בה רבנן חיזוק מילתא דלא שכיחא לא עבדו בה רבנן חיזוק הרי חמרים דשכיחי ולא עבדו לה רבנן חיזוק דתנן החמרין שנכנסו לעיר ואמר אחד מהן שלי חדש ושל חברי ישן שלי אינו מתוקן ושל חברי מתוקן אין נאמנים רבי יהודה אומר נאמנים אמר אביי ודאי דדבריהם עבדו רבנן חיזוק ספק דדבריהם לא עבדו רבנן חיזוק רבא אמר בדמאי הקילו: ר' מאיר אומר כל הפוחת וכו': כל הפוחת אפילו בתנאה אלמא קסבר תנאו בטל ואית לה וכיון דאמר לה לית ליך אלא מנה לא סמכא דעתה והויא לה בעילתו בעילת זנות והא שמעינן ליה לרבי מאיר דאמר כל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל הא בדרבנן תנאו קיים קסבר ר' מאיר כתובה דאורייתא: תניא רבי מאיר אומר כל הפוחת לבתולה ממאתים ולאלמנה ממנה הרי זו בעילת זנות רבי יוסי אומר רשאי רבי יהודה אומר רצה כותב לבתולה שטר של מאתים והיא כותבת לו התקבלתי ממך מנה ולאלמנה מנה והיא כותבת לו התקבלתי ממך חמישים זוז וסבר רבי יוסי רשאי ורמינהי אין עושין כתובת אשה מטלטלין מפני תיקון העולם אמר רבי יוסי וכי מה תיקון העולם יש בזו והלא אין קצובין ופוחתין תנא קמא נמי אין עושין קאמר אלא לאו הכי קאמר במה דברים אמורים בשלא קבל עליו אחריות אבל קבל עליו אחריות עושין ואתא רבי יוסי למימר כי קיבל עליו אחריות אמאי עושין והלא אין קצובין ופוחתין השתא ומה התם דדלמא פחתי חייש רבי יוסי הכא דודאי קא פחתה לא כל שכן הכי השתא התם לא ידעה דתחיל הכא ידעה וקא מחלה ארוחתיה דרמי בר חמא הות נסיבא לרב אויא אירכם

מסורת הש"ס

ע) [נקמן פג.], ב) [עיריבין סג: וש"נ], ג) [לעיל כד. דמאי פ"ד מ"ג], ד) [לעיל כד. וש"נ], ה) [וע' תוס' ב"ק פט. ד"ה טעמא וכו' פירוש בסוגיא דהכא], ו) [לעיל י.], ז) [לקמן דף פג.], ח) [לעיל כד.], ט) [מקון ופליין הכן נימא כו' כל"ל מהרש"א], י) אבל קשה דגבי כתובה משמע שאינה יכולה למחול כלל לרבי יהודה בעל פה אלא דוקא בכותבת לו התקבלתי ומאחר בכתובה דרבנן עשו חיזוק טפי לר' יהודה מלר' מאיר דאמר דאורייתא ואין יכולה למחול אלא בכתיבה. מ"ר, כ) [ואתיא כרבי שמעון דאמר דאינו מיר עד שיגזור מכולן. מ"ר].

אירכם כתובתה. שטר כתובתה: **זו דברי ר"מ**. דאמר לעיל [נו:] כל הפותח בנתולה ממתים ואפי' בתנאי בעל קרי לה בעילת זנות משום דלא סמכא דעתה. והכא נמי לר"מ הוא דאסור בשהה שאבדה שטר כתובתה ואפי' אית לה דלא מפסדא בהכי דגביא בתנאי ב"ד מיהא לא סמכא דעתה דאמרה כי תבענא ליה אמר פרעתיך הלכך בעילת זנות היא: **אבל חכמים אומרים כו'**. דלית לן למיחש משום מסמך דעתא דמיהו בעילת זנות: **בגזירותיו**. בדבר שהוא מחמיר על דבר תורה באיסור והיתר על ידי גזירת דבריהם: **אי הכי זיל כתוב לה**. כתובה אחריתי. והא דאמרינן לעיל (דף נא.) לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואוקמינן בר"מ התם במקום שאין כותבין כתובה דכולהו אתנאי) קא סמכי אי נמי במקום שכותבין וגובה לר"מ מיהו בעילת זנות באיסור היא: **מחלוקת**. דרבי יהודה ור' יוסי דאמר ר' יהודה על פה לאו תנאה הוא ור' יוסי סבר תנאה קייס: **בחלה**. מפרש לקמן מחלת מאי: **דברי הכל אינה מוחלת**. שכבר זכתה ואמירתה לאו כלום אלא א"כ כתבה שובר התקבלתי: **חלה חופה ומאי סוף סוף ביאה**. וה"ק מתחלת חופה ועד סוף חופה פליגי בה רבי יהודה ור' יוסי אבל משבא עליה מודה ר' יוסי דאין בדבריו כלום: **וכי אמינא אנא כין בזו כין בזו מחלוקת**. לאו אסוף דרבי יהושע קאמינא אלא אסוף חופה דהיא קודם ביאה: **אמר רב פפא אי לאו דאמר כו'**. אנא לא הוה ניחא לי לפרושי מילתייהו הכי דרבי יוחנן ור' יהושע לא ליפלגו ורב דימי ורבין ניפלגו בדרבי יהושע אלא הכי הוה אמינא רבי יוחנן ור' יהושע בן לוי פליגי דאהדדא סוף דקאמר רבי יהושע בן לוי דברי הכל אינה מוחלת אתא רבי יוחנן ואמר מחלוקת דרב דימי ורבין לא פליגי בדרבי יהושע והכי הוה מפרשינא לדרב דימי אמר רבי יהושע מחלוקת בתחלת ביאה דהיא סוף חופה אבל בסוף ביאה דברי הכל אינה מוחלת ורבי יוחנן פליג עליה דאפילו בסוף ביאה נמי פליגי וכי אתא רבין אמר רבי יהושע בן לוי אמר רבי יוחנן דרבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי פליגי בסוף חופה והיא מחלת ביאה דקאמר רבי יוחנן אנא בין בזו ובין בזו אבל בתחלת חופה דהיא תחלת ביאה דברי הכל אינה מוחלת ורבי יוחנן אמר בין בזו ובין בזו מחלוקת אמר רבי אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יוחנן דאנא ורבי יהושע בן לוי לא פלגינן אהדדי מאי בתחלה דקאמר רבי יהושע בן לוי תחלת חופה ומאי סוף סוף ביאה וכי קאמינא אנא בין בזו ובין בזו מחלוקת תחלת חופה וסוף חופה דהיא תחילת ביאה כי אתא רבין אמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא מחלוקת בתחלה לבסוף אבל בתחלה דברי הכל מוחלת ורבי יוחנן אמר בין בזו ובין בזו מחלוקת אמר רבי אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יוחנן דאנא ורבי יהושע בן לוי לא פלגינן אהדדי מאי לבסוף דאמר רבי יהושע בן לוי סוף חופה ומאי תחלת חופה וכי קאמינא אנא בין בזו בין בזו מחלוקת תחלת ביאה וסוף ביאה אמר רב פפא אי לאו דאמר רבי אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יוחנן דאנא ורבי יהושע בן לוי לא פלגינן אהדדי הוה אמינא רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי פליגי רב דימי ורבין לא פליגי מאי סוף דקאמר רבין סוף חופה ומאי תחלה דקאמר רב דימי תחלת ביאה מאי קמ"ל הא קמ"ל דפליגי תרי אמוראי אטעמא דנפשייהו ולא פליגי תרי אמוראי אליבא דחד אמורא: **מתני'** [ג]נותנין לבתולה שנים עשר חודש משתבעה הבעל לפרנס את עצמה [ג]וכשם שנותנין לאשה כך נותנין לאיש לפרנס את עצמו [ד]ולאלמנה שלשים יום [ה]הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה רבי טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה רבי עקיבא אומר [ו]מחצה חולין ומחצה תרומה [ז]היבם אינו מאכיל בתרומה עשתה ששה חדשים בפני הבעל וששה חדשים בפני היבם [ח]ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום אחד בפני היבם או כולן בפני היבם חסר יום אחד בפני הבעל אינה אוכלת בתרומה זו משנה ראשונה בית דין של אחריהן אמרו אין

שתים ושלש שנים. אין לדקדק כאן השתא שלא מותר שתיס מיבעיא דדלמא שתיס ושלש ופפי' טובא כדאמרי איכא כדמשני בפרק מפנין (שבת קמ.) ואין להאריך כאן[ט]: **ולא פליגי תרי גברי אליבא דחד גברא**. וא"ת ומאי נפקא מינה דהשתא נמי פליגי ר' יוחנן ור' יהושע ב"ל אליבא דחד תנא ומה לי תרי אמורא אליבא דחד תנא ומה לי אליבא דחד תנא וי"ל דאי פליגי ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי אליבא דחד תנא לא חיישינן דנסברא הוא דפליגי ולא טעו בשמועתא אבל אי פליגי רבין ורב דימי בדברי רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי שזה אומר כך אמר זה אומר כך אמר אחד מהם טעה בשמועתו: ואין

אבל בסוף לדברי הכל אינה מוחלת ורבי יוחנן אמר בין בזו ובין בזו מחלוקת אמר רבי אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יוחנן דאנא ורבי יהושע בן לוי לא פלגינן אהדדי מאי בתחלה דקאמר רבי יהושע בן לוי תחלת חופה ומאי סוף סוף ביאה וכי קאמינא אנא בין בזו ובין בזו מחלוקת תחלת חופה וסוף חופה דהיא תחילת ביאה כי אתא רבין אמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא מחלוקת לבסוף אבל בתחלה דברי הכל מוחלת ורבי יוחנן אמר בין בזו ובין בזו מחלוקת אמר רבי אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יוחנן דאנא ורבי יהושע בן לוי לא פלגינן אהדדי מאי לבסוף דאמר רבי יהושע בן לוי סוף חופה ומאי תחלת חופה וכי קאמינא אנא בין בזו בין בזו מחלוקת תחלת ביאה וסוף ביאה אמר רב פפא אי לאו דאמר רבי אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יוחנן דאנא ורבי יהושע בן לוי לא פלגינן אהדדי הוה אמינא רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי פליגי רב דימי ורבין לא פליגי מאי סוף דקאמר רבין סוף חופה ומאי תחלה דקאמר רב דימי תחלת ביאה מאי קמ"ל הא קמ"ל דפליגי תרי אמוראי אטעמא דנפשייהו ולא פליגי תרי אמוראי אליבא דחד אמורא: **מתני'** [ג]נותנין לבתולה שנים עשר חודש משתבעה הבעל לפרנס את עצמה [ג]וכשם שנותנין לאיש לפרנס את עצמו [ד]ולאלמנה שלשים יום [ה]הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה רבי עקיבא אומר [ו]מחצה חולין ומחצה תרומה [ז]היבם אינו מאכיל בתרומה עשתה ששה חדשים בפני הבעל וששה חדשים בפני היבם [ח]ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום אחד בפני היבם או כולן בפני היבם חסר יום אחד בפני הבעל אינה אוכלת בתרומה זו משנה ראשונה בית דין של אחריהן אמרו אין

אפילו כלם בפני הבעל חסר יום א' לפני היבם כיון דאכתי לא אכלה בחיי בעלה אין היבם מאכילה אבל אי עשתה כולן בפני הבעל דאכלה בחייו ה"נ היבם מאכילה דהיבם במקום בעל קיימי: או כלן בפני היבם נפרש לקמן. זו משנה ראשונה

נאו או שמתו בעליהן אוכלת משלו ואוכלת בתרומה ר"ט אומר נותנים לה הכל תרומה ר"ע אומר מחצה חולין ומחצה תרומה היבם אינו מאכיל בתרומה עשתה ו' חדשים בפני הבעל ו' חדשים בפני היבם ואפילו כלן בפני הבעל חסר

ט) ל"ל ואוכלת בתרומה גם היבם מאכילה.

מסורת הש"ס

ט) [מפורש בב"ק פט.], כ) [לקמן ס: עירובין מז.], ג) נדרים עג.; ד) נדרים סט לעיל כ. מח: ע.; ה) [עי' תוס' לקמן נח. ד"ה ואפי'], ו) בכ"מ נוסף: בית דין, ז) [כדאיתא לעיל כ:], ח) [ועי' תוספות שבת ס. ד"ה השתא ומה שמצוין שם על הגליון].

גליון הש"ס

רש"י ד"ה הא קס"ל ובו' ואיבא למימר אלו ואלו דברי אלהים חיים. עירובין דף יג ע"ב:

מוסף רש"י

לפרנס את עצמה. לקנות מלבושים ומכשיטין לצורך נשואין (נדרים ע:). הגיע זמן. שיש עשר חודש לבתולה משתבעה הבעל לתכין עצמה לנשואין ולאלמנה שלשים יום (לעיל מח:). ולא נישאו. כגון שעיכב החתן, או חוזם שלו (שם). אוכלות משלו. שהבעל חייב במזונות אשתו מתקנת ב"ד (לעיל ב.). ואוכלות בתרומה. אם כהן הוא והיא בת ישראל, שהכהן מאכיל את אשתו תרומה, כדיליף מוהכן כי יקנה נפש (שם).

תוספות רי"ד

אחתא דרמי בר פפא הוה נסיבא ליה לרב אויא. אירכם כתובתה אתא לקמיה דר"י א"ל מאי לשהויי. א"ל הכי אמר ר"י א"ש זו דברי ר"מ אבל חכמים אומרים משהא אדם את אשתו ב' ג' שנים בלא כתובה. פי' זו דברי ר"מ דאמר לעיל דבפחות מר' הוי בעילת זנות וכ"ש אי ליח לה כתובה לגמרי דהא הוא דאמר אסור לאדם לשהות את אשתו שעה אחת בלא כתובה ואפילו כתנאה מ"ט דלא סמכא דעתא ואע"ג דקי"ל דאי לא כתב ככתוב דמי דתנאי ב"ד כמאן דנקט שטריה בידיה הוא אפ"ה לא סמכא דעתא ומש"ה אמר ר"מ דהוי בעילת זנות אבל חכמים דלא חיישי להכי מותר להשהותה בלא כתובה. א"ל אביי והאר"נ א"ש הלכה כר"מ בגזירותיו פי' בחומרותיו בדבר שהוא מחמיר בד"ת באיסור והיתר ע"י גזירת דבריהם: א"ל א"ה זיל כתוב לה פי' כתובה אחריתי והא דתנן לעיל לא כתב לה כתובה בתולה גובה וכו'. ואוקימנא כר"מ התם במקום שאין כותבין כתובות דכלהו סמכי אתנאי ב"ד א"נ במקום שכותבין מיהו הבעילה באיסור הוא: **מתני'** נותנין לבתולה ר"ש חודש משתבעה הבעל לפרנס א"ע כשם שנותנים לאשה כך נותנים לאיש לפרנס א"ע ולאלמנה שלשים יום הגיע זמן ולא

עין משפט נר מצוה

לג א מיי' פ"י מהלכ' אישות הלכ' י ופ"ד מהל' חובל הלכה יח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' סו סעיף ג וטוש"ע ח"מ סי' תכד סעיף י:

לד ב מיי' פ"י מהל' אישות הלכה יח סמג סס טוש"ע אה"ע סי' נו סעיף ח:

לה ג מיי' סס הלכה יח טוש"ע סס סעי' ב:

לו ד מיי' סס הלכה יח טוש"ע סס סעי' ח:

לז ה מיי' סס הלכ' יט טוש"ע סס סעיף ב:

לז ו [מיי' פי"ב מהל' אישות הלכה יג]:

לח ז מיי' פ"ח מהל' תרומות הלכה ה:

תוספות רי"ד (המשך)

יום א' או כלן בפני היבם אינה אוכלת בתרומה זו משנה ראשונה אבל ב"ד של אחריהן אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה. פי' נותנים לבתולה זמן מיום שתבעה הבעל לאחר שקידשה להזהירה על עסקי חופה ולזמן תכשיטיה לפרנס א"ע בתכשיטין ואם הגיע זמן זה ואינה חפיצה להנשא הויא לה מורדת לפחות לה כתובתה כדאמרינן לקמן (דף ס"ד) כותבין אגרת מרד על ארוסה א' ארוסה ואחת נשואה דאלמא ארוסה נמי דין מורדת יש לה: כשם שנותנים וכו'. לפרנס א"ע בצרכי חופה. ולאלמנה שאינה טורחת כ"כ בתכשיטין שכבר יש בידה הכל ל' יום: הגיע זמן ולא נישאו. פי' שהבעלים מעכבים והם בחיים אוכלת משלו ואוכלת בתרומה (א"ר חייא) (אם היא) בת ישראל נשאת לכהן שמשעה שקדשה אוכלת בתרומה מה"ת ומדרבנן הוא דגזור כדאמרינן לקמן ובהגיע הזמן ולא נשאו אכלה או אם הגיע הזמן ומתו בעליהן אוכלת משלו מן היורשים וגם אוכלת בתרומה וגם אם היא זקוקה ליבם אוכלת בתרומה שכ"ז שנתחייב הבעל במזונותי' ואוכלת ח) כגון תרומה היבם. ר"ש וכו' ור"ע אומר מחצה וכו'. כדי שתאכל בימי טומאתה. היבם אינו מאכיל בתרומה אהגיע זמן קאי שאע"פ שנתנו לו זמן לכנוס והגיע הזמן ולא כנס אינו מאכיל בתרומה כיון דלא אכלה בחיי בעלה כדמפרש טעמא לקמן מוכהן כי יקנה נפש קנין כספו והאי בכסף אחיו הוא אבל משכנסה הרי היא כאשתו לכל דבר דכתיב ולקחה לו לאשה כדאמרינן ביבמות דקניא בביאה וכי היכי דקידושי ביאה מאכילין בתרומה דאיתקש הוויות להדדי. כך מאכילין ביבמה: עשתה ששה חדשים בפני הבעל מהנך י"ב חודש הקבועים לה משתבעה הבעל או

ואין דנין ימים סתם מימים שנאמר בהם חדש. והא דכתיב וכתבה לה אליה ואת אמה ירח ימים ודרשינן בשילהי החולץ (יבמות דף מח:) ירח שלשים ימים שלשים ולא אמר סתם ימים שנים עשר חודש משום דכתיב אצל ירח: **אי** איהי ניחא לה אביה מאי נפקא ליה מינה. משמע כיון דלא נפקא ליה מינה הוי מרידה ופוחתין מכתובתה ותימה דאמטו משום דאין האב רולה נקנוס הקטנה בכתובתה היא מה פשעה וי"ל דהוה לן למימר יגרשנה בלא כתובה שהרי כתובתה לאב: **בגרה** יום אחד ונתקדשה כו'. וא"ת ומתני' דקתני דמשתבעה נותנין לה י"ב חודש היכי משכחת לה כיון דאין נותנין לעולם אלא ל' יום בבגרות דמסתמא אירי בנתקדשה כשהיא נערה כמו שדרך בני אדם דאסור לקדש את בתו קטנה ואין פוסקין נמי על הקטנה להשיאה וי"ל דדוקא בבגרה ואח"כ נתקדשה קאמר רב הונא דאין לה אלא ל' יום אבל נתקדשה קודם בגרות יש לה י"ב חודש משעת תביעה וטעמא דכשבגרה קודם שנתקדשה אין לה י"ב חודש דמסתמא הכינה כל מכשיריה שאם ימלא לה בעל יהא הכל מוכן אבל נתקדשה קודם בגרות אינה מקפדת שכבר היא מקודשת:

מאי לאו כתבועה דבתולה. ולא מלי לשנויי אין כתבועה דבתולה ובשקידשה ואח"כ בגרה דפשיטא ליה דאז לא הוי בגר כתבועה וי"ת מפרש דסתם האי ליטא דבגרה משמע שנתקדשה (א) בבגר ולא קודם: **תיובתא** דרב הונא תיובתא. תימה דהכא קאי בתיובתא ובפ' נערה המאורסה (נדרים דף ע:) אתיא סוגיא סתמא דהש"ס כוותיה דקאמר אמילתיה דרבי אליעזר [ההיא דבוגרת ששהתה י"ב חודש] דמייתי לעיל בוגרת בת ל' יום סגי אימא בוגרת ושהתה והיינו כרב הונא וגרלה לפרש דה"ק בוגרת בת ל' יום סגי והיכי קתני במתני' בוגרת ששהתה שנים עשר חודש דמשמע דבוגרת לא סגי לה בשום ענין בלא שנים עשר חודש בת ל' יום סגי כגון שקידשה לאחר ששהתה י"ב חודש בבגרות ומשני תני בוגרת ושהתה והשתא קתני סתם בוגרת בהדי נערה ששהתה שנים עשר חודש ובהדי אלמנה ששהתה שלשים יום משום דיש בוגרת שדיה כנערה בשנים עשר חודש כגון בגרה יום אחד ונתקדשה ויש בוגרת שדיה כאלמנה כגון עמדה י"ב חודש בבגרותה ונתקדשה והשתא אתיא דלא כרב הונא ובפירוש דסוגיא דהתם אין להאריך כאן:

לקיט כהן בו'. מעשיר לא פריך דלא שכיח שיאכל בבית ישראל וגם אין רגילין להוליך תרומה עמהם אבל לקוטות רגילין להשתכר עם ישראל ופעמים מתפרנסים משל עצמם: **השתא** מדידהו ספו ליה בו'. ולקיט ישראל בבית כהן לא חיישינן כלל דדוקא מלקיט כהן בבית ישראל הוא דפריך לפי שדרך האכסנאי להשקות לבני הבית כדי למצוא חן בעייניהם וכשהוא מושיט להם אינו מדקדק מה הוא נותן אבל ללקיט ישראל בבית כהן כשפרנסתו עליו בשעת אכילה מדקדק היטב מה הוא נותן לו:

קוביוסטוס

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה ג וס"ח הלכה ז:
מ ב מיי' פ"א מהל' אישות הלכה כז: סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' ט סעיף ד:
מא ג מיי' פ"ג מהל' אישות הלכה יט ופי"ח מהל' גירושין הלכ' ח סמג עשין נ טוש"ע שם סימן לז סעיף ח:
מב ד ה מיי' פ"י מהל' אישות הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סימן נו סעיף ח:
מג ו מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה ג:
מד ז ח מיי' פמ"ו מהל' מכירה הלכה יב יג סמג לאוין קפ טוש"ע מ"מ סי' רלב סעיף י:

תוספות רי"ד

דמשהגיע זמן אוכלת בתרומה אבל ב"ד וכו'. כדמפרש טעמא לקמן משום גזירה דעולא: נותנין לבתולה י"ב חודש וכו' מנה"מ ארח"ח דאמר קרא תשב הנערה אתנו ימים או עשור מאי ימים אי נימא תרי יומא מישתעי אינשי הכי דאמרי תרי יומא ואי לא עשרה יומא אלא מאי ימים שנה דכתיב ימים תהיה גאולתו ואימא ימים דחודש דכתיב עד חדש ימים דנין ימים סתם מימים סתם ואין דנין ימים סתם מימים שנאמר בהן חדש: אר"ז קטנה בין היא בין אביה יכולין לעכב. פי' שאם נתארסה יכולים לעכב יותר מי"ב חודש שלא להשיאה לו עד שתגדיל בשלמא איהי מצי מעכבא ע"י שקטנה היא ותשמיש קשה לה ואם תנשא לו היום ולמחר כשאינה יכולה לסבול תשמיש וטורח הבית תמרוד בו עד שיגרשנה ותחזור לביתה ונמצאת צריך תכשיטין אחרים ומפני טענה זו יש בידה לעכב אלא אביה אי איהי ניחא לה אביה מאי נפקא ליה מיניה סבר השתא לא ידעא למחר מימרדא ואתיא ונפלה עלי: א"ר [אבא] בר לוי תנא אין פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא קטנה. פי' משום טעמא דאמרן אבל פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא גדולה פשיטא מ"ד ניחוש דלמא מעיילא בלבה פחד (או חלשא) [מהשתא וחלשא] קמ"ל. פי' מעכשיו נותנין אל לבה פחד תשמיש וטורח הבית הואיל ומזכירה לה בקוטנה ואימא דאין פוסקין קמ"ל דפוסקין: ת"ר המארס את הבתולה בין שתבעה היא והבעל מעכב בין שתבע הבעל והיא מעכבת נותנים לה י"ב חודש משעת תביעה אבל לא משעת האירוסין ובגר ה"ה כתביעה כיצד בגרה יום א' ונתקדשה נותנים לה י"ב חודש. פי' כבתולה: ולארוסה ל' יום מאי ולארוסה ל' יום אמר ר"פ ה"ק (ארוסה) בוגרת שעברו עליה י"ב חודש בבגרותה ונתקדשה נותנים לה ל' יום כאלמנה. (א) פי' אפי' לא בגרה אלא יום א' נותנים לה ל' יום כאלמנה וא"צ להמתין עד י"ב חודש לפרנסה שמאחר שבגרה אין רצויה לשהות עוד ומשעה שקירב זמנה לעמוד על פירקה זמנה תכשיטיה. לפיכך נותנים לה ל' יום שהוא זמן מועט כדי לתקן שאר דברים קטנים: הגיע זמן ולא נישאו וכו' אמר עולא ארוסה בת ישראל ד"ח אוכלת בתרומה שנאמר וכהן כי יקנה נפש קנין כספו וא"ט אמרו אינה אוכלת פי' הואיל ומה"ת אוכלת גזירה שמא ימזגו לה כוס בבית חמי' ותשקה לאחי' ולאחיותי' עי' פתרון זה בשמעתא קמייתא דקידושין א"ה אפילו הגיע זמן ולא נשאו נמי

(א) אולי נ"ל פי' דלא כרב הונא דאמר דאפילו לא בגרה וכו'.

נמ' ואימא. מאי אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה: **גמ'** מנא הני מילי אמר רב חסדא דאמר קרא [1]ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור מאי ימים אילימא תרי יומי משתעי אינש הכי אמרו ליה תרי יומי אמר להו לא אמרו ליה עשרה יומי אלא מאי ימים שנה דכתיב [2]ימים תהיה גאולתו ואימא חדש דכתיב [3]עד חדש ימים אמרי דנין ימים סתם מימים סתם ואין דנין ימים סתם מימים שנאמר בהן חדש אמר רבי זירא תנא [4]בקטנה בין היא ובין אביה יכולין לעכב בשלמא איהי מצי מעכבא אלא אביה אי איהי ניחא לה אביה מאי נפקא ליה מינה סבר השתא לא ידעה למחר מימרדא ונפקא ואתיא ונפלה עילואי אמר רבי אבא בר לוי [5]אין פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא קטנה אבל פוסקין על הקטנה להשיאה כשהי"א גדולה פשיטא מהו דתימא ליחוש דלמא מעיילא פחדא מהשתא וחלשה קא משמע לן אמר רב הונא בגרה יום אחד ונתקדשה נותנין לה שלשים יום כאלמנה מיתיבי בגרה הרי היא כתבועה מאי לאו כתבועה דבתולה לא כתבועה דאלמנה תא שמע [6]בוגרת ששהתה שנים עשר חדש רבי אליעזר אומר הואיל וחייב בעלה במזונותיה יפר אימא בוגרת וששהתה שנים עשר חודש רבי אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר תא שמע המארס את הבתולה בין שתבעה הבעל והיא מעכבת ובין שתבעה היא ובעל מעכב נותנין לה שנים עשר חדש משעת תביעה אבל לא משעת אירוסין ובגרה הרי היא כתבועה כיצד [7]בגרה יום אחד ונתקדשה נותנין לה שנים עשר חדש ולארוסה שלשים יום תיובתא דרב הונא תיובתא מאי ולארוסה שלשים יום אמר רב פפא הכי קאמר [8]בוגרת שעברו עליה שנים עשר חדש בבגרות ונתקדשה נותנין לה שלשים יום כאלמנה: הגיע זמן ולא נישאו: [9]אמר עולא [10]דבר תורה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה שנאמר [4]וכהן כי יקנה נפש [11]קנין כספו והאי נמי קנין כספו הוא מה טעם אמרו אינה אוכלת שמא ימזגו לה כוס בבית אביה ותשקה לאחיה ולאחותה אי הכי הגיע זמן ולא נישאו נמי התם דוכתא מייחד לה אלא מעתה לקיט כהן לישראל לא ליכול בתרומה דלמא אתו למיכל בהדיה השתא מדידהו ספו ליה מדידיה אכלי רב שמואל בר [12]רב יהודה אמר משום סימפון אי הכי נכנסה לחופה ולא נבעלה נמי התם מיבדק בדיק לה והדר מעייל אלא מעתה עבד כהן שלקחו מישראל לא ליכול בתרומה משום סימפון [13]סימפון בעבדים ליכא דאי דאבראי הא קחזי ליה דאי דגואי למלאכה קא בעי ושבסתר לא איכפת ליה [14]נמצא גנב או

קוביוסטוס

אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה. **גמ'** מנא הני מילי. מאי אין האשה אוכלת בתרומה. **ואימא.** מאי ימים סתם מימים. **יכולין לעכב.** מלינשא עד שתגדל: **מימרדא ונפקא.** ממרוד בבעלה שלא תוכל לסבול ותצא אלא עד שתגדל ונמצאתי צריך לתכשיטין אחרים: **להשיאה כשהיא קטנה.** שטורח הוא לה: **אבל פוסקין כו'.** ודוקא בלא קידושין אבל קידושין בקטנות לא עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה: **נותנין לה שלשים יום כאלמנה.** משעת אירוסין שכיון שבגרה היא מכינה תכשיטין קודם בגרות שאינה רוצה לשהות עוד: **כתבועה.** כאילו תבעה להכין עצמה לנישואין: **דבתולה.** שנים עשר חודש משעת אירוסין: **יפר.** נדריה בלא שותפות דאב. שמעינן מינה דבוגרת נמי אינו חייב במזונותיה עד שתשהה י"ב חודש: **ושששה.** והכי קאמר בוגרת לסוף שלשים והנערה ששהתה שנים עשר חודש: בעל נמי יהבו ליה רבנן זימנא כדתנן במתני' [פ"ו] לפרנס עצמו בגרכי חופה: **ולארוסה שלשים יום.** יש לארוסה שאין נותנים לה אלא שלשים יום ולקמן מפרש לה: **נותנין לה שלשים יום.** משעת אירוסין: **שמא ימזגו לה כוס.** של תרומה: **בבית אביה** גרסינן: **דוכתא מייחד לה.** מאחר שהוא זן אותה תמיד מוליאה מבית אביה ומייחד לה מקום שלא תפסיד מזונותיו לאלקח לקרוביה: **לקיט.** ששוכרו ללקוט תבואתו: **לקיט כהן.** לקיט שהוא כהן ונשכר לישראל: **משום סימפון.** הוא דאמר לארוסה לא תאכל תרומה עד שיגיע זמן שחייב במזונותיה. ולשון סימפון הוא ביטול כגון שובר המבטל שטר קרוי סימפון ומוס בלשה לו בבמה שמבטל המקח קרוי סימפון. והכא גזור בה שמא ימלא בה מוס ונמלאו קידושי טעות ובטלים ונמלא שאכלה זרה בתרומה: **אי הכי נכנסה לחופה ולא נבעלה.** קס"ד שעדיין אינו מכיר במומין שבה ואמאי תני מתני' אפילו למשנה אחרונה על שתכנס לחופה וכ"ש דקשיא משהגיע זמן למשנה ראשונה: **מיבדק בדיק לה.** בדיק קרובותיו: **סימפון בעבדים ליכא.** אין מומין מבטל מקח:

קוביוסטוס

מסורת הש"ס

(א) [לעיל מח: קדושין י:], (ב) [תוספתא רפ"ה], (ג) נדרים ע: ענ:, (ד) קדושין ה. י:, (ה) [יבמות סח.], (ו) [מלא רב נראה מיותר ועי"ל רש"י ריש נח: ד"ה אלא לרב שמואל כר יהודה וכו'], (ז) [קדושין יא. ע"ש ב"ב לב: ועי' תוס' גיטין פו. ד"ה עד], (ח) [תוספתא דב"ב פ"ד], (ט) [לקמן נח.].

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר אֲחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנַּעֲר אִתָּנוּ יָמִים אוֹ עָשׂוֹר אַחַר תֵּלֵךְ:
בראשית כד נה
2. וְאִישׁ כִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשַׁב עִיר חוֹמָה וְהָיְתָה גְאֻלָּתוֹ עַד תֹּם שְׁנַת מִמְּכָרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְאֻלָּתוֹ: ויקרא כה כט
3. עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר יָצָא מֵאִפְּכֶם וְהָיָה לָכֶם לִזְרָע יָצָן כִּי מָאַסְתֶּם אֶת יְיָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וַתִּבְכּוּ לְפָנָיו לֵאמֹר לָמָּה זֶּה יָצָאנוּ מִמִּצְרָיִם: במדבר יא כ
4. וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וִילִיד בֵּיתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ: ויקרא כב יא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מאי לאו וכו' שנתקדשה בבגר. ג"כ וכן מוכח ממאי דפריך בסמוך מהא דמנית בוגרת ששהתה י"ב חודש כ"ל אומר יפר כו' דקשה נמי דלמא אחיי כשנתקדש קודם שתבגר:

מוסף רש"י

הואיל וחייב בעלה במזונותיה יפר. דסמכן שנכנסה בכשותו דמי (נדרים ע:). משום סימפון. שמא ימלא בה מוס ונמצאו קידושי טעות. כל דבר המבטל דבר קרוי סימפון שלו, כגון שובר הוי סימפון של שטר בשנים אומרים (ב"מ כ.) וכאן קורא סימפון דבר המבטל את הקידושין או את המקח של עבד (קדושין י.). סימפון בעבדים ליכא. לבטל את המקח, דאי דאבראי הא קחזי ליה. וסבר וקיבל (שם יא.). נמצא גנב. שהיה גנב קודם לכן. גונב ממון (השב"ם ב"ב צב:).

קוביוסטום הגיעו מאי איכא לסטים מזויין או מוכתב למלכות הנהו קלא אית להו מכדי בין למר ובין למר לא אכלה מאי בינייהו איכא בינייהו קבל [ג]מסר והלך: רבי טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה וכו': אמר אביי מחלוקת בבת כהן לכהן אבל בבת ישראל לכהן דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה ואמר אביי מחלוקת בארוסה אבל בנשואה דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה תניא נמי הכי [ג]רבי טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה ר"ע אומר [א]מחצה חולין ומחצה תרומה במה דברים אמורים בבת כהן לכהן אבל בת ישראל לכהן דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה במה דברים אמורים בארוסה אבל בנשואה דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה רבי יהודה בן בתירא אומר נותנין לה שתי ידות של תרומה ואחת של חולין רבי יהודה אומר נותן לה הכל תרומה והיא מוכרת ולוקחת בדמים חולין רבן שמעון בן גמליאל אומר כל מקום שהוזכרה תרומה נותנין לה כפלים בחולין מאי בינייהו איכא בינייהו טירחא: היבם אינו מאכיל בתרומה: מאי טעמא [ד]קנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו הוא: עשתה ששה חדשים בפני הבעל: השתא בפני הבעל אמרת לא בפני היבם מיבעיא [ה]זו ואין צריך לומר זו קתני: זו משנה ראשונה כו': מאי טעמא אמר עולא ואיתימא רב שמואל בר יהודה משום סימפון בשלמא לעולא קמייתא שמא ימזגו לה כום בבית אביה ובתרייתא משום סימפון אלא

קוביוסטום. גונב נפשות: **הגיעו.** לנוקח ואין המקח בטל. ובריימתא היא בב"ב בהמוכר פירות המוכר עבד לחבירו ונמלא גנב או קוביוסטום הגיעו שסתמן גנבים הן: **לסטים מזויין.** אין דרכו בכך: **מוכתב למלכות.** חטא למלכות עד שצוה לגזור עליו שיהרגנו כל מולאו: **קלא אית להו.** וסבר וקביל: **קבל מסר והלך.** קיבל עליו בעל את המומין לסימפון ליכא למיחש לשמא תשקה לאחיה ולאחותה ליכא למיחש: **מסר.** האב לשלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל ליכא למיחש שמא תשקה לאחיה ולאחותה דהא ליתנהו גבה [ו]וליכא למיחש לסימפון: בת כהן בקיאה היא בשמירת תרומה ולמוכרה בימי טומאתה. בת ישראל איה בקיאה בכך: **בארוסה.** ובת כהן דהואיל והיא בבית אביה טרח אביה למכור תרומה בחולין לימי טומאתה לפי שהוא רגיל בכך: **אכל בנשואה.** שנותן לה בעלה מזונות בביתה כגון משרה אשתו על ידי שליש דתנן במתניתין (לקמן דף סד:): **מחצה חולין.** לפי שכל כבודה בת מלך פנימה[ז] ואביה ואחיה אינן אלא שיתעסקו בצרכיה: **רבי יהודה אומר נותנין לה הכל תרומה כו'.** בין רבי יהודה לרבי טרפון ליכא דאילו ר' טרפון סבר נותנין לה תרומה כדי מזונותיה ואע"פ שאם צריכה לחולין ובאה למכור תרומה אין דמי תרומה מגיעין ליקח בהן חולין שהרי יקרים הם מן התרומה שהכל קופלים עליהן ולרבי יהודה נותנין לה תרומה כשיעור שאם בא ליקח מהנה חולין אכל טורח מכירה מוטל עליה למכור לתתה תחת חולין: **נותנין לה תרומה כפלים בחולין.** קסבר לא מטרחינן לה למוכרה בשויה אלא נותן לה תרומה הרבה כדי שתתנה בזול ותמלא לוקחין הרבה: **ליכא בינייהו טירחא.** בין רבי יהודה לרבן שמעון: **והאי קנין אחיו הוא.** וכי מיית ליה פקע ליה קנינו אבל כנסה הרי היא אשתו לכל דבר והכתוב קראה אשתו דכתיב (דברים כה) ולקחה לו לאשה[ח] דקנייה בביאה וכי היכי דקידושי ביאה מאכילין בתרומה לחיות להדדי כך מאכילין ביבמה: **השתא בפני הבעל.** חוץ מיום אחד אמרת לא אכלה כולם בפני היבם דעל ידו אין לה לאכול דלאו קנינו היא מיבעיא ליה למימר דלא אכלה: **קמייתא.** משנה ראשונה שאוסרת משעת אירוסין שהתורה המירתה והם גזרו עד שיגיע זמן לא גזור מפני סימפון אלא שמא תשקה הלכך משנתחייב לזונה דמייחד לה דוכתא וליכא למיחש לשמא תשקה שריה: **ובתרייתא.** משנה אחרונה שחזרו וגזרו עד שתכנס לחופה חשו לסימפון: אלא

[ו]קוביוסטום הגיעו מאי איכא לסטים מזויין. [ז]בפרק קמא דכתובות (דף ה. וסס) [ח]דקא אמר ליה קיסר לרבן גמליאל משה רבכם גנב היה או קוביוסטום היה או שאינו בקי בחשבונות היה והתם אממון קאי דאשאילה לאשויה דבכללן של ליש אתה מולא כו' כבר השיבו ועוד דהגיעו מפרש בקונטרס דרובם הכי איתנהו ואין נראה שיהיו רוב העבדים גונבי נפשות ונראה כפירוש דביבו חנגאל דמפרש קוביוסטום משחק בקוביא והא דאמרי' (חולין דף לח:) ואמר שלחני כי עלה השחר אמר ליה יעקב וכי גנב אתה או קוביוסטום אתה שאתה מתירא מן השחר לפירוש הקונטרס אתי שפיר ולפירוש רביבו חנגאל נמי י"ל שדרך משחקין בקוביא שנושין בהן ודרכן להטמין מבני אדם: **הנהו קלא אית להו.** פירש בקונטרס וסבר וקביל וקשה לר"ת דבריש המוכר פירות (ב"ב דף נב: וסס) אמר בהדיא ליסטים מזויין או מוכתב למלכות אומר לו הרי שלך לפניך ועוד אמרינן בפרק האומנין (ב"מ דף פ. וסס) שפתה זו שוטה היא נכפית היא כו' הרי זה מקח טעות אם כן בהנך מומי ניחוש לסימפון ומפר"ת קנא אית להו ולא שביחי ולא חייסינן בהו לסימפון כיון דלא שביחי והנהו נמי דפרק האומנין לא שביחי והא דאמרינן בפרק המגרש (גיטין דף פו. וסס) דאתקין רב יהודה בשטרא דעבדי עבדא דבן מולדק לעבדות ופטיר ועטיר מן ערוני מלכא ומלכתא לא משום שהיה צריך להתנות כדפי' דבסתמא נמי הוי מקח טעות אלא משום שופרא דשטרא ורביבו אליהו היה מקייס פירוש הקונטרס דהיכא דקיבל המוכר מעות אמרי' מדלא בדק הלוקח קודם נתינת מעות הני מומין דאית להו קנא א"כ סבר וקיבל והא דאומר לו הרי שלך לפניך מיירי קודם שנתן הלוקח מעות וקנא משמע כן בפרק המוכר פירות (ב"ב דף נב:) דפריך [ט][שם הגיעו לאו משום דרובא הכי איתנהו וש"מ דאזלינן בתר רובא ומאי פריך דלמא] המוכר מחבירו עליו הרמיה אלמא מיירי שהלוקח מוחזק: [י]**ואפילו** בולן **בפני הבעל** חוץ מיום **אחד אינה אוכלת.** פירש בקונטרס דהוא הדין אפילו כולם בפני הבעל לא אכלה משמע דקנין כספו פקע ליה אלא דאי כולן בפני הבעל הוה אכלה מיהא בחייו ולר"ת נראה דהך דרשא דדריש בגמרא קנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו הוא אסמכתא בעלמא הוא דמדאורייתא מיכל אכלה ולפי משנה ראשונה היכא דאכלה בחיי הבעל אוכלת נמי בזיקת היבם מדקתני ואפי' כולם בפני הבעל חוץ מיום אחד משמע הא כולן בפני הבעל אוכלת ועוד דתנן בפרקין בסדר משנת ירושלמית הגיע זמן ולא נשאו או שמתו בעליהן אוכלות משלו ואוכלות בתרומה משמע כשמתו בעליהן שהיבם מאכילן בלא ביאה דומיא דהגעת זמן דמיירי בלא נשאו דאי אחר ביאה פשיטא דאשתו גמורה היא ועוד מניא דאיה מדתניא בתוספתא זו משנה ראשונה דבומיהו אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה ולא היבמה עד שתבעל והיינו טעמא דמשנה ראשונה דכשלא אכלה בחיי הבעל אינה אוכלת דהא ליכא למיחש לסימפון ולשמא תשקה דהא כיון דלא הגיע זמן בחיי הבעל לא בדק לה דאינו חייב במזונותיה אלא מ"כ עמד בדין וברח כדאמרינן בהמולך (יבמות דף מא:) ולא מייחד לה דוכתא ובעמא משום שאין דרך לאחר אלא מיד הוא רגיל או לאחוץ או לייבם לכך לא תקנו לה מזונות מיבם כמו שתקנו מזונות בהגעת זמן דבעל אבל כשאכלה בחיי הבעל מו ליכא למיחש לסימפון ולשמא תשקה נמי ליכא למיחש דכיון דהגיע זמן מייחד לה דוכתא בבית אביה מסתמא אוכלת שם בכל שעה ואינה זזה ממקומה וא"ת ומאחר דמדאורייתא אכלה כשנפלה מן הנשואין למה אסורה למשנה אחרונה עד שתיבעל הא ליכא למיחש לסימפון שכבר נבדקה בזיקת פנים ויש לומר דמאחר שאסרו ארוסה שהגיע זמנה אסרו נמי ביבמה משום דמיחלפא בה שאשתיהן זמן כניסתן לאלתר אבל ק"ק לי מאיכא יבמה קנין כספו דיבם הא דקאמר ביבמות בפרק אלמנה (דף מז: וסס) גבי הא דתנן היבם פוסל ואינו מאכיל לי בת כהן לישראל היא פסיל לה ושבה אל בית אביה כו' ה"ל למימר דהא קנייה כדקאמר התם גבי אירוסין ויש לומר דושבה אל בית אביה אתא למיפסל בת כהן לישראל למידק הא מעיקרא לא אכלה כדאמר התם (דף סח.) א"כ לא אייתר לשומרת יבם אלא הכי קאמר ושבה כמיב כלומר דווקא אותה שבה אל בית אביה אבל זאת שזקוקה ליבם אינה שבה שהרי משובה כאילו קנויה לו: **השתא בפני הבעל אמרת לא בפני היבם מיבעיא.** ה"ג [לא] זו אף זו קתני לא מיבעיא שבה חדשים בפני הבעל ושבה בפני היבם דלא אכלה אלא אפילו כולם בפני הבעל חוץ מיום אחד לא אכלה וכן מוכיח בירושלמי דמפרש כולה מתניתין [בלא] זו אף זו:

מאי

מסורת הש"ס

ה) ב"ב נב: קידושין יח., ב) [הא דמיישינן הכא לסימפון במקר היינו כרב דאמר לעיל מקירתה לכל חוץ מתרומה. גי' ת"י], ג) [תוספתא רפ"ה], ד) [יבמות סז:], ה) [עירובין עו. וש"נ], ו) [ועי' בתוס' לעיל מח: שלהי ד"ה רב אסי], ז) [תהלים מה], ח) [יבמות לו.], ט) [עי' בכורות ה. אותא בנוסחא אחרת וע' רש"י בחולין כז: ד"ה ועוד שאלו], י) גי' רש"ל, כ) שייך לעיל דף נז ע"א על המשנה.

תורה אור השלם

1. וכהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו: ויקרא כב יא

מוסף רש"י

הגיעו. הרי הוא שלו, דאתם עבד גנב הוא (קדושין יא.). מאי איכא לסטים מזויין. הולג נפשות ומופו ליהרג (רשב"ם ב"ב צב:) הא לא שכיח ולא קבלו עליו, או מוכתב למלכות. שנתחייב מיתה למלך (קדושין יא.).

עין משפט נר מצוה

מה א מיי' פי"ב מהל' אישות הלכה יג:

תוספות רי"ד

התם דוכתא מייחד לה. פי' מאחר שהוא זן אותה תמיד מוציאה מביית אביה ומייחד לה מקום שלא תפסיד מזונותיו. פי' כי היכי דלא ליכול אינש בהדה: ר"ת אומר וכו' אמר אביי מחלוקת בבת כהן לכהן אבל בת ישראל לכהן דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה פי' בת כהן אם תטמא יחליף לה אביה חולין בתרומה וחזיא לה ולא תצטרך למוכרה לכהנים בזול ולקנות חולין ביוקר אבל בת ישראל לכהן אין מי שיחליף לה ותצטרך למכור להם בזול הלכך נותנים לה מחצה חולין: ואמר אביי מחלוקת בארוסה פי' וכת כהן. אבל בנשואה ד"ה מחצה חולין ומחצה תרומה: היבם אינו מאכיל בתרומה מ"ט קנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו הוא פי' והלכך אין לו כח להאכילה בגינו אך אם אכלה בחיי הבעל אוכלת דיבם במקום בעל קאי ומכח בעלה קאכלה: או כלם וכו' השתא כלם בפני הבעל חוץ מיום א' אמרת לא אכלה כלן בפני היבם דע"י אין לה לאכול דלא קנינו הוא לא מיבעיא זו ואצ"ל זו קתני: זו משנה ראשונה וכו'. תניא בתוספתא ולא היבמה עד שתבעל. פי' זו רבנן שאמרו הגיע זמן ולא נשאו שהיא אוכלת בתרומה הוא משנה ראשונה אבל ב"ד של אחריהם אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה וכן היבמה עד שתבעל ואע"ג דאכלה בחיי בעלה מ"ט אמר עולא ואיתימא ר"ש ב"י משום